

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak teden. Naročnina letno 60 Din, za izposojnino 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. zek. rač. 11.197. Telefon 3712

Za ojačenje našeg Udruženja.

Nakon svestranoga opširnog i stvarnog prosudjivanja položaja UJU, koji je nastao iz ovogodišnje glavne skupštine u Beogradu, zaključeno je sledeće:

I.

Današnje je stanje u organizaciji UJU stvoreno mimo volje većine organizovanih članova i delegata na minuloj skupštini, a ne vodeći na izvesnim važnim mestima u Udruženju dovoljno računa o svim savremenim prilikama, od kojih zavisi dobro shvaćen interes staleža i organizacije, i posebno nemajući tamo pravoga razumevanja i pažnje prema interesima celine, te prema životu i potrebama svih delova jednako i iskreno.

II.

Povereništva Ljubljane, Zagreba i Splita žale, što se na 10. glavnoj skupštini u Beogradu nisu mogle provesti intencije u navedenom pravcu onako, kako su ih zastupala ova tri povereništva, i kako je posebno iskazano u deklaraciji zagrebačkoga Povereništva od 22. avgusta o. g., a što je odobravala i spontana većina članova, iz svih krajeva.

III.

Kod donosenja novih pravila ova povereništva su nastojala istinski, da bude omogućena saradnja sviju mišljenja i dobromernih vidika iz svih sekcija, kao i to, da se izvodi razvoj Udruženja i po banovinama kako to zahteva potreba i prilike.

IV.

Sa zadovoljstvom konstatujemo, da je naše stanovište naišlo na opće odobravanje skupštine.

Istovremeno konstatujemo, da je sporazum o odgovori izbora nove uprave UJU, koji je bio prihvaćen od delegiranih zastupnika sviju 5 povereništava, desavuiran na skupštini od zastupništva beogradskoga povereništva. Upravo zato bio je onemogućen svaki sporazum i u izboru novoga izvršnog odbora, premda su ova tri povereništva u interesu mira u Udruženju bila spremna pristati i na taj nov izbor — i ako su ga smatrala nepotrebnim i u toj prilici nezgodnim, pa je kod kasnije poveljenih pregovora o tomu svaki predlog sa strane ovih povereništva bio, od druge strane a limine odbijen, tako, te je predložena lista bila diktirana od samo jednoga povereništva.

Naročito naglašavamo, da ova tri povereništva nisu pri tomu činila nikakvih posebnih ličnih pitanja, dok, naprotiv, druga strana u tomu nije popustila ni u jednome licu.

Tako je došlo do situacije, da je ovaj izbor prvi put u Udruženju izveden s naglasavanjem, i to u odsutnosti velike većine de-

legata iz različitih krajeva, a bez ikakva učesća triju povereništava, koja su pred izborom oficijelno izjavila na skupštini, da pod takim uslovima neće učestovati u izboru, pošto je navedenom intrasigentnošću druge strane bio potpuno onemogućen svaki sporazum, a neodmerenim ponašanjem nekih elemenata, usled toga, unesena nepotrebna i po naš staleški ugled štetna zabuna i netrpeljivost.

Van sumnje je, da za današnje teško stanje u Udruženju nosi i odgovornost ona strana, koja je to stanje stvorila, a kod čega se mora naglasiti, kao prirodna posledica, da je tako primljena uprava slaba i bez potrebne autoriteta u poslovima Udruženja.

V.

U današnjim prilikama, gde je učiteljstvo i škola pred rešavanjem važnih aktualnih pitanja, smatramo, da je Udruženju potrebna upravo sada jaka i homogena uprava najaktivnijih prosvetnih radnika, uz koje će biti čitav učiteljski stalež, a koji će davati punu garanciju za vođenje Udruženja obzirom na prosvetne i staleške interese u čitavoj zemlji jednako.

S toga razloga smatramo neophodnim, da se hitno urede prilike u Udruženju u sledećem pravcu, ne želeći ni ukoliko tangirati dobru volju i ličnu vrednost pojedinaca u upravi:

1. Nova uprava, koja je na skupštini izabrana na gorenavedeni način, ima značaj poslovne uprave do potvrde novih pravila, koju potvrdu nova uprava što prije da ishodi u interesu sredjenja prilika u Udruženju.

2. Pošto ova uprava nema potrebnoga oslona u svim delovima staleža i organizacije, kao ni nužnoga autoriteta u javnosti, smatramo neophodnim za ojačanje toga

ugleda, da svi poverenici udju odmah u izvršni odbor Udruženja i da ta uprava deluje u svim poslovima i pitanjima organizacije, u redovitim mesečnim sednicama.

3. Da se ojača autoritet organizacije i putem staleške štampe, i da se pokaže da je list objektivni i informativni organ celokupnoga članstva i za sve delove jednakopravno, smatramo nemogućim, da glavni urednik lista i aktivni predsednik jedne sekcije bude jedno te isto lice. Zato, da gore imenovani forum uprave (s poverenicima), odnosno glavni odbor, preuredi što pre to pitanje i popuni uredništvo novim, neutralnim licima.

4. Ovu svu reorganizaciju treba izvesti odmah, da na taj način ojačana uprava bude u stalnom kontaktu pred merodavnim faktora kao predstavnik čitavoga u UJU organizovanoga učiteljstva i celoga staleža, kako bi naročito u rešavanju materijalnoga našega pitanja, kao i drugih školskih i staleških potreba, ta uprava imala i puni ugled.

5. Obzirom na opću želju članstva za konačnim sredjenjem prilika u UJU mandat ove uprave ne može ni u komu slučaju da traje dalje od prve naredne skupštine UJU, koja treba da se održi u Splitu, kako je to i na redu.

Septembra 1930.

Za Povereništvo UJU Ljubljana:
Andrej Skulj. Josip Kobal. Ivan Dimnik.

Za Povereništvo UJU Split:
Petar Grego. Bonifacij Kalebić. Ilija Kutlača.

Za Povereništvo UJU Zagreb:
Jovan Milojević. Krajačić Ljudevit, Jelisava Vavra.

Delo učiteljstva za procvit kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnega šolstva.

DELOVNO OBCESTVO KMETSKO-NADALJEVALNIH ŠOL.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine Ljubljana.

III. No. 15.176.

Ljubljana, dne 19. septembra 1930.

VABILO.

V smislu Pravilnika za kmetsko-nadaljevalne šole § 13., 2.3 vabim vse gg. voditelje kmetsko-nadaljevalnih šol Dravske banovine k delovnemu občestvu, ki bo dne 3. in 4. oktobra 1930. v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Spored:

Petek, dne 3. oktobra: Ob 11. uri: Otvoritev, pregledno poročilo o organizaciji

in delovanju kmetsko-nadaljevalnih šol v šolskem letu 1929/30, ter razgovor o poročilu. Poročal bo g. Krošl Jože. Po poročilu vodstvo po razstavi.

Ob 14. uri: Pospeševanje živinoreje pot kmetsko-nadaljevalnih šol.

Ob 15. do 18. ure: Poročila gg. voditeljev o delovanju na posameznih kmetsko-nadaljevalnih šolah.

Sobota, dne 4. oktobra. Ob 8. uri: Kako zbira učitelj gradivo v domačem kraju za pouk na krajevni kmetsko-nadaljevalni šoli. Govorijo g. Gosak Josip, vodja kmetsko-nadaljevalne šole Teharje. Koreferent g. Žukovec Franc, vodja kmetsko-nadaljevalne šole Šmihel pri Novem mestu.

Ob 9. uri: Poslovanje in pravilnik za kmetsko-nadaljevalne šole. Poroča g. Krošl Jože.

Od 10. do 12. ure: Poročila gg. voditeljev.

Ob 14. uri: Razgovor o metodi. Vodi g. Zagar Stanko, vodja kmetsko-nadaljevalne šole Dobrava pri Kropi.

Ob 15. do 17. ure: Predlogi. Volitev zastopnikov. Zaključna beseda.

Delovno občestvo je obvezno za vse voditelje kmetsko-nadaljevalnih šol.

Z delovnim občestvom bo združena razstava učil in učnih pripomočkov za kmetsko-nadaljevalne šole, ki je namenjena samo udeležencem delovnega občestva. Razstava bo nazorno pokazala, katera učila si more izgotoviti voditelj sam ter katera tu in ino zemska učila so najprikladnejša za njegovo šolo. Da bo razstava kolikor mogoče praktična in da bo prirojena našim domačim razmeram, zato vabim vse gg. voditelje, da vsaj do 29. septembra uradno vpošljejo na kmetski oddelek banske uprave v Ljubljani: 1. učila, ki so jih sami, oziroma z učenci kmetsko-nadaljevalne šole, izgotovili; 2. učila, ki si jih je šola nabavila in ki so se izkazala kot dobra; 3. učne pripomočke (knjige), ki zelo koristijo učitelju pri pripravi na pouk. Na vsakem učilu bodi pritrjen listič z označbo kraja in event. drugimi pripombami.

Važnejše samostojne predloge glede organizacije, oziroma pouka na kmetsko-nadaljevalnih šolah je poslati kmetskemu oddelku banske uprave vsaj do 26. septembra 1930.

Gg. voditelji, ki ne reflektirajo na skupno stanovanje, oziroma prehrano naj to do 26. septembra sporočijo kmetskemu oddelku banske uprave v Ljubljani, kjer dobijo sploh vsa nadaljnja pojasnila.

DELOVNO OBCESTVO ZA UČITELJICE GOSPODINJSKO-NADALJEVALNIH ŠOL

se vrši dne 6. in 7. oktobra 1930. v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev s sledečim

Sporedom:

Ponedeljek, dne 6. oktobra. Ob 11. uri: Otvoritev, pregledno poročilo o organizaciji in delovanju gospodinjstvo-nadaljevalnih šol v šolskem letu 1929/30, ter razgovor o poročilu. Poročal bo g. Jože Krošl. Po poročilu vodstvo po razstavi.

Ob 14. uri: Kako damo in ohranimo gospodinjstvo nadaljevalni šoli kmetski značaj.

Ob 15. do 18. ure: Poročila voditeljic o delovanju na posameznih gospodinjstvo-nadaljevalnih šolah.

Torek, dne 7. oktobra. Ob 8. uri: Kako je na gospodinjstvo-nadaljevalnih šolah — teorijo tesno združiti s prakso, da tvori pouk celoto in ostane zanimiv. Govori ga. Ana Mešček, voditeljica gospodinjstvo-nadaljevalne šole Krčevina pri Mariboru.

Ob 9. uri: Poslovanje in pravilnik za gospodinjstvo-nadaljevalne šole. Poroča gosp. Krošl Jože.

Tovarišice, tovariši! Došla je doba za nabiranje naročnikov za „Naš rod“. Poprimite tudi letos z vsem elanom, da dosežemo častno število, kakor lani.

LISTEK.

Še izza našega kongresa.

Prav za prav se je to zgodilo pred kongresom.

Se dokaj težka ladja nas je potegnila v dobri uri po Donavi v raztegnjeno Pančevo. Utrujeni od vročine in razgledovanja smo posedli pred pravoslavno cerkvijo v senco konstanjev in čakali vratarja, da nam razkaže pravoslavno hišo božjo.

Pred nami se podi kup otrok ob nogometu. Kar z glavo butajo v žogo, da je odskakovala visoko v zrak. Tovariš mi pravi, da to ni baš lahka reč!

Gledamo, gledamo te male sportnike pred seboj... in čakamo, čakamo...

Pa jim le voščim besedo:

— Ej slišite, gotovo ste šolarji. Pa da, nekaj da vas vprašam. Kaj, kdo ve in pozna Maribor. Na primer: v kateri banovini leži Maribor, Celje ali Ljubljana, kaj mislite? Da, da, Maribor pa Celje?...

Pa se nikdo prav ne zmeni za vprašanje. Kar naprej brcajo svojo žogo, z glavo kakor obsedeni... Pač samo eden nas fiksira od strani poleg ograje.

— No, no, ti pa gotovo veš, kaj ne? — vprašam največjega v družbi, pa mi drugi povedo, da obiskuje že pančevsko meščansko šolo. Mislim si pač, da bo ta gotovo ugañil, kako ne...

No, pa je odgovoril kar tako brez premisleka, spontano:

— Ej, pa znate gospodine, pa mi u gradjanskoi školi ne učimo o banovinama, već o Evropi i Aziji! Pa da!...

Kar vsi bruhemo v smeh brez kraja in si mislimo:

— Ej, brate naš, baš si dobro pogodio! Vrlo dobro!...

Pa pravijo, da se naši fantje dobro ne odrežejo! Živeli naši mladi Pančevčani! Na svidenje še kdaj! — Až. —

ALBERT ŽERJAV:

Starši proti slikam.

(Povodom Fleretove »Naše prve knjige«.)

V elementarnem razredu sredi septembra. Ze nekam bolj s sigurnimi koraki se gibljejo naši mali po hodnikih in se mešajo med velike ter tako sklepajo svoja prva poznanstva s tovariši na šoli. Vesel sem, če gledam to pisano tovarišijo med odmori na dvorišču, kako se podi, smeji in raste v veselju ves dan, vse dni...

Po dobrem tednu sem že kazal mojim malim slike iz Fleretove začetnice in v par uricah smo dodobra spoznali vso družino: Iyeka in Anico, pa njune starše in zvestega Belčeta pri hiši. Kaj kmalu smo seve morali naročiti Fleretove slikanice. Vsak dan smo nestrpno čakali pošte. No... pa smo v ponedeljek vendarle odprli paket in moji mali so kar skočili s klopi in segli po knjigah na mizi. Da bi ji le videli!

Seveda, kdo bi se jezil! Ves dopoldan: obračanje listov, kazanje slik in smešnih prizorov, prisvajanje slik in črk, zavijanje knjig, številna povpraševanja o tem in

onem... No da, kdo bi se jezil tej radovednosti! Vsakega je spravila knjiga do besede in to je prav.

Moram reči, da so sprejeli otroci svojo prvo knjigo prav lepo in z nemalim veseljem. Res, prvo knjigo v svojem življenju! Da bi le ostalo to veselje!

Pa starši, ki so štet denar za njo?

Opoldne povem deci, da pokažejo knjigo vsem domačim pri hiši. Naj še odrasli spoznajo našo začetnico!

Naslednji dan seveda razgovori in poročila učencev o prvi knjigi. Prav živa anketa z najmlajšimi vso uro dopoldne. — — —

Da, prav različna tolmačenja o Fleretovi knjigi. V splošno se jo pregledali vsi domači in deloma tudi prečitali tekst v drugem delu. Pa so rekli tudi starši kako besedo o knjigi in moji mali vse ujamejo na svoje tanko uho...

Resnično, prav nič se ne čudimo poudarku odraslih, da knjiga ni poceni in da je res malo težko najti v viničarski koči nad klanecm skoro kar dva kovača za šolski abecednik, ko ljudje včasih ne zmorejo niti za sol. Tudi ta očitek naj nas nikar ne preseneti, da pogrešajo starši v Fleretovi knjigi nekdanj tako lepo in čedno zasukanih pismenk, kakršnih najdeš vse polno po starih abecednikih. Skoro sam tisk brez vzornega rokopa! Vidite, vse to naj nas ne odvrača od moderne Fleretove knjige. Torej ne bodimo malenkostni.

Toda stvar je druga! Naši ljudje mislijo in pravijo, da je v Fleretovi knjigi preveč slik in da se učenci ne bodo iz slik kdo ve kaj posebnega naučili. Se vedno mislijo, da se otrok ob slikah in s slikami samo »flet« kano igračka in da s slikami v šoli tra-

timo čas in resno voljo naših malih. Nemara še ne vedo, da je gledanje in obračanje slik in podobice vedno aktivno duševno delo otroka na tej stopnji razvoja! Vem, nekdanji abecedniki so kar skoparili s slikami, komaj da je kje kaka drobna ilustracija ušla v knjigo in se strahoma stisnila med natrpan tekst v knjigi. Da, da, naši starši pač ne privoščijo otroku dovolj slik, to vemo vsi. Pa tudi risanje otrok jim ni bog ve kako pri srcu, češ: čekarije, zamuda časa in potrata papirja! Poglejte, naši starši poznajo najrazličnejše »nemoralne slike« in jih skrivajo še dokaj spretno pred deco. Treba bi pa seve bilo, da bi ljudje spoznali tudi tako zvane »moralne« slike in jih tudi privoščili našemu široko radovednemu otroku ob vsaki priliki. Kaj ne, malo huda obtožba je pač dejstvo, da se naš kmetski otrok vse pre malo igra v svoji mladosti in da bi moral v šoli že kar pozabiti na igro! Zdi se mi, da bi ne bili ravno proti, ko bi mogli že kar deco napotiti v strelske jarke. Da, da, privoščimo naši deci kup peska in kamenčkov, pa okroglolično punčko iz porcelana ali cunj, in pa mnogo, mnogo lepih slik, saj je še vedno kaj časa in prilike, da zrastejo iz naših ne bogljenčkov še veliki, pametni in moštrostni ljudje kakršni smo pač mi, ki hočemo, morda nevede pozabiti na svojo prvo mladost ali pa jo celo uničiti drugim, kar je še najhujše! Ali si sploh še morete misliti človeka brez mladosti in otroškega ognja? Ljudje božji, ne pozabite na deco svojo in na slike, ki jih ima tako rada, rada!...

Mojster Gaspari, daj in še kdaj po tegni s svojim čudodelnim čopičem po praznih straneh naših knjig, ki še pridejo, izidejo. Naša mladina je spoznala svojega pravega mojstra!...

Vse tov. opozarjamo na navodila za nabiranje naročnikov za „Naš rod“ in „Mladinsko Matico“!